

ROLUL SPECIALISTULUI ÎN EDUCAȚIE FIZICĂ MILITARĂ ÎN PROCESUL DE PREGĂTIRE A MILITARILOR

THE ROLE OF THE SPECIALIST IN PHYSICAL MILITARY EDUCATION IN THE MILITARY TRAINING PROCESS

RÔLE DU SPÉCIALISTE DE L'ÉDUCATION PHYSIQUE MILITAIRE DANS LE PROCESSUS D'ENTRAÎNEMENT MILITAIRE

Cpt.drd. Maximilian-Paul TOFAN*

Activitatea specialistului în educație fizică militară (ofițer/subofițer cu educația fizică, profesor/instructor, instructor sportiv, antrenor) este deosebit de complexă. Specialistul realizează programe de pregătire, în concordanță cu nivelul dezvoltării motrice a grupului și cu misiunile pe care acesta urmează să le îndeplinească.

Probabil, cea mai importantă atribuție a funcției pe care o are specialistul în educație fizică militară o constituie cunoașterea situației stării fizice individuale a militarilor. Acesta împreună cu medicul recomandă cele mai eficiente programe și mijloace pentru prevenirea și combaterea deficiențelor. O pregătire fizică optimă asigură suportul fizic și psihic necesar celorlalte categorii de pregătire, iar rolul cel mai important în această direcție îl are specialistul în educație fizică militară.

The activity of the military physical education specialist (officer/non-commissioner with physical education, teacher/instructor, sports instructor, coach) is particularly complex. The specialist develops training programs in line with the level of motor development of the group and the missions it is about to accomplish. Probably the most important task of the military physical education specialist is the knowledge of the state of individual status of the military. Together with the doctor, they recommend the most effective programs and means to prevent and combat the deficiencies. An optimal physical training provides the physical and psychological support necessary for the other types of training and the most important role in this direction is the specialist in physical education.

L'activité du spécialiste de l'éducation physique militaire (officier/sous-officier d'éducation physique, enseignant/instructeur, moniteur, entraîneur) est particulièrement complexe. Le spécialiste organise des programmes de formation en fonction du niveau de développement de la force motrice du groupe et des missions qu'il va accomplir. En effet, on peut dire que la fonction la plus importante du spécialiste de l'éducation physique militaire est la connaissance de la condition physique individuelle des militaires. Il recommande, avec le médecin, les programmes et les moyens les plus efficaces pour prévenir et combattre les carences. Un entraînement optimal fournit le soutien physique et psychologique nécessaire pour tous les autres types d'instruction, et le spécialiste de l'éducation physique militaire joue le rôle le plus important dans ce sens.

Cuvinte-cheie: specialist; educație fizică militară; instruire; program; capacitate de efort.

Keywords: specialist; military physical education; training; program; effort capacity.

Mots-clés: spécialiste; éducation physique militaire; entraînement; programme; capacité d'effort.

Analizând datele istorice în ceea ce privește implementarea programelor de educație fizică în cadrul armatei române, am observat că, încă de la punerea bazelor unei armate moderne în

Principatele Române, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, funcția de specialist în educație fizică a existat la nivelul diferitelor structuri, având un rol important în ridicarea nivelului de pregătire al trupelor. Totuși, evenimentele istorice, deciziile unor comandanți din acea perioadă, dar și modul cum era privit acest domeniu la nivel național și-au pus amprenta asupra dezvoltării acestei categorii

*Academia Tehnică Militară
e-mail: maximilianpaul@yahoo.ro

de pregătire în cadrul armatei. Momentele bune s-au intersectat cu cele mai puțin bune pentru acest domeniu de activitate al militarilor, totul depinzând de factori mai mult sau mai puțin obiectivi.

Începutul secolului al XX-lea sau mai precis anii de după Primul Război Mondial marchează o dezvoltare extraordinară a educației fizice atât în mediul civil, cât și în cel militar. De numele generalului Virgil I. Bădulescu se leagă începerea procesului de modernizare a acestei activități atât în mediul militar, cât și în cel civil. El este cel care a înființat primul institut de învățământ superior de educație fizică la nivel național, dar și de formare a specialiștilor militari în acest domeniu. Modelul specialistului în educație fizică, pe parcursul secolului al XX-lea, îmbracă mai multe forme, în funcție și de orientarea politico-militară adoptată de mai marii țării sau ai armatei. De la modelul francez sau german din perioada interbelică, se ajunge la modelul sovietic în perioada comunistă, acesta din urmă cu foarte multe accente propagandistice și festive, specifice perioadei.

Odată cu restructurarea armatei și punerea bazelor pentru înființarea uneia moderne, la sfârșitul secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea, și odată cu aderarea la cea mai mare alianță militară, NATO, precum și cu preluarea unor modele din armatele aliate, domeniul educației fizice militare a cunoscut o revigorare deosebită, mai ales prin înființarea Facultății militare de educație fizică și sport. Specialiștii în educație fizică militară formați aici aveau o pregătire foarte complexă; pe lângă problemele teoretice însușite, în ceea ce privește metodică mișcărilor, anatomia și fiziologia corpului uman, noțiuni pedagogice privind lucrul cu oamenii, aceștia erau foarte bine pregătiți din punct de vedere fizic, practicând sporturi individuale și de echipă la diferite niveluri de performanță, cum ar fi: autoapărare (judo, karate, box, lupte), înot, atletism, schi, alpinism, parașutism, fotbal, handbal, baschet, volei. La absolvire, erau adevărați luptători multilateral pregătiți, capabili să ducă la îndeplinire misiuni dintre cele mai dificile, dar și specialiști în măsură să conducă domeniul educației fizice militare la nivelul diferitelor eşaloane ale armatei.

Restructurările repetate și poate nu întotdeauna benefice ale armatei au dus la desființarea acestei școli de formare a specialiștilor, dar și la diminuarea numărului de funcții din acest domeniu. Drept urmare, un număr considerabil de absolvenți

ai acestei facultăți au fost selectați și încadrați imediat de către alte structuri din sistemul național de apărare (SPP, SIE, SRI, MAI), iar unii dintre aceștia își desfășoară acum activitatea în structuri de forțe speciale din alte armate (Franța, SUA). Aceasta înseamnă, de fapt, recunoașterea nivelului foarte bun de pregătire al acestor specialiști formați de către Ministerul Apărării Naționale.

Dacă, la nivel declarativ, toată lumea recunoaște importanța acestei categorii de pregătire, măsurile concrete s-au lăsat așteptate. Totuși, acolo unde comandantul unei structuri militare dorește să implementeze programe benefice pentru ridicarea nivelului de pregătire fizică, rezultatele se văd imediat, iar tonusul psihic și fizic își pune imediat amprenta asupra calității instruirii.

Atâția câți mai sunt, specialiștii în educație fizică, de la nivelul armatei, își desfășoară activitatea în baza unor documente (concepția de educație fizică în armată, regulamentul educației fizice militare, instrucțiuni etc.), elaborate de structura centrală a acestui domeniu din cadrul Ministerului Apărării Naționale. Indiferent de structura din care face parte, activitatea specialistului în educație fizică militară (ofițer/subofițer cu educația fizică, profesor/instructor, instructor sportiv, antrenor) desfășoară o activitate deosebit de complexă. Acesta realizează programe de pregătire, în concordanță cu nivelul dezvoltării motrice a grupului și cu misiunile pe care acesta urmează să le îndeplinească.

Prin mijloacele pe care le are la dispoziție, specialistul se ocupă de recuperarea fizică a militarilor după executarea misiunii, astfel încât aceștia să fie pregătiți să poată îndeplini, în timp scurt, cu aceeași eficacitate, o nouă misiune¹.

Specialistul are sarcina să transmită, să corecteze, să consolideze și să perfecționeze cunoștințele, transformându-le în deprinderi și în priceperi, într-un cadru instructiv adecvat. Prin cunoștințele sale teoretice de specialitate, dar și prin mijloacele avute la dispoziție, acesta trebuie să creeze programe specifice de pregătire, în funcție de posibilitățile individuale ale militarilor și să știe să-i motiveze astfel încât aceștia să depună un interes constant, pentru atingerea și menținerea unui nivel ridicat al capacității de efort fizic. Obiectivul său principal trebuie să fie acela de a alege cele mai eficiente metode ale antrenamentului sportiv, pentru realizarea unui program echilibrat.

Acest program trebuie să asigure nivelul capacității de efort fizic, astfel încât să ducă la îndeplinirea misiunilor care îi revin structurii respective, indiferent de situație.

Specialistul trebuie să se preocupe în aceeași măsură de militarii cu o capacitate de efort mare, de cei cu carențe în pregătire, cauzate de nivelul scăzut al calităților motrice, de cei cu probleme de greutate (supraponderali), de cei care au anumite deficiențe fizice sau care suferă de o anumită boală și de cei care își revin după un accident, operație sau boală. Asta înseamnă că el trebuie să realizeze un set de programe specifice, deoarece militarii se diferențiază destul de mult între ei, în general, și mai ales în unele momente ale procesului instructiv-educativ².

Astfel de situații se întâlnesc în toate structurile armatei, de la elevii pregătiți în colegiile militare, studenții din institutele militare de învățământ, dar și în unitățile de instrucție și în comandamente. În cooperare cu personalul medical, specialistul în educație fizică militară va analiza fiecare caz în parte și va informa conducerea structurii asupra stadiului implementării programelor specifice recuperării militarilor vizați.

Acestea sunt doar câteva dintre activitățile în care trebuie să se implice în mod activ specialistul în educație fizică militară, dar, conform Regulamentului Educației Fizice Militare, atribuțiile acestuia, indiferent de structura în care este încadrat, includ o mare varietate de acțiuni. Încă de la începutul fiecărui an de instrucție/învățământ, acesta este implicat în „...elaborarea planului de instrucție/învățământ al unității/instituției de învățământ militare...”³.

De asemenea, trebuie „...să îndrume și să controleze îndeplinirea acestuia pe linia specialității sale”⁴.

În acest context, conținutul acestor planuri/programe, indiferent că este vorba despre unități de instrucție, structuri de învățământ sau comandamente, trebuie să corespundă cerințelor generale ale procesului instructiv-educativ și să fie adaptate specificului fiecărei arme și specialități militare, precum și fiecărui an de studiu, pentru cei din unitățile de învățământ.

În cadrul acestor programe, trebuie avut în vedere că există, în primul rând, activitatea de selecție pentru cei care doresc să intre în sistemul militar, iar, în continuare, urmează evaluarea

periodică pentru fiecare în parte, finalizată cu măsurile necesare pentru îmbunătățirea deficiențelor constatate.

Activitatea de educație fizică desfășurată de fiecare militar este atent observată de specialist, prin rezultatele obținute și consemnate în fișa individuală, și nu există categorii de personal din cadrul armatei care să nu participe la activitățile de educație fizică. Tocmai de aceea, specialistul în educație fizică militară trebuie să planifice activitățile adecvate pe tipuri/ani de instrucție/învățământ, pe grupe de vârstă și, de asemenea, să îndrume, să controleze și să evalueze acest domeniu⁵.

În calitate pe care o are, specialistul trebuie „să elaboreze calendarul sportiv anual [...], să organizeze, să conducă personal competițiile sportive în unitatea/instituția de învățământ militară și să participe la concursurile prevăzute în calendarul sportiv al Ministerului Apărării Naționale”⁶.

De asemenea, acesta trebuie să manifeste o preocupare constantă pentru desfășurarea activității „sportul pentru toți” și pentru atragerea cât mai multor participanți militari la acest gen de manifestări, în cadrul competițiilor sportive locale și naționale⁷.

Competițiile sportive pe care le organizează și la care participă împreună cu ceilalți militari constituie bune prilejuri pentru socializarea și întărirea spiritului de echipă. Mediul concurențial al acestora ajută la dezvoltarea anumitor trăsături psihomorale (curaj, inițiativă, spirit de echipă etc.), necesare luptătorilor în timpul îndeplinirii misiunilor.

De asemenea, prin promovarea acestor tipuri de activități, se contribuie la relaxarea și la refacerea echilibrului psihic, în urma participării la diferite misiuni în teatrele de operații în care este angrenată armata română alături de aliații tradiționali. Rolul specialistului în această direcție este unul foarte activ, de el depinzând, în mare măsură, modul de organizare, dar și beneficiile rezultate în urma desfășurării acestor competiții.

Probabil, cea mai importantă atribuție pe care o are specialistul în educație fizică militară o constituie cunoașterea situației stării fizice individuale a personalului⁸. În acest sens, acesta trebuie să fie ca un adevărat consilier al fiecărui militar pentru că, în mare parte, sănătatea militarilor este influențată de indicii parametrilor corporali, iar capacitatea

de efort fizic poate fi profund îmbunătățită prin recomandarea celor mai eficiente exerciții fizice. Împreună cu medicul, trebuie să îi introducă pe cei cu un indice necorespunzător în programul de normalizare a parametrilor înălțime, greutate.

Am evidențiat doar o mică parte dintre atribuțiile acestei categorii de militari, dar, prin cele prezentate, am încercat să relievez rolul deosebit al acestora în programul de instruire, dar și de refacere a militarilor. Numărul personalului din acest domeniu de pregătire este relativ mic, în comparație cu volumul mare de activități la nivelul armatei.

În ultimii ani, s-a încercat o revigorare a acestui domeniu, prin modul obiectiv în care a fost privit de factorii de conducere ai armatei, dar și datorită apartenenței la NATO. Participarea la misiuni internaționale, alături de ceilalți aliați, a constituit un bun prilej de observare a modului cum este privită această categorie de pregătire în rândul armatelor moderne, iar rolul și importanța specialistului în domeniu au ieșit în evidență prin aplicarea programelor de pregătire fizică întocmite de acesta și prin capacitatea de efort fizic ridicată a celor vizați de acestea.

Deși numărul funcțiilor pentru specialiștii în educație fizică militară a crescut în ultimii ani, totuși lipsa acestora este vizibilă în aproape toate structurile Ministerului Apărării Naționale, de la cele centrale până la cele de instruire și de învățământ. Dintre cele câteva sute de specialiști formați în cadrul Facultății militare de educație fizică și sport, doar un procent foarte mic mai activează în acest moment în cadrul armatei. Este păcat că acest aspect generează o situație cu efecte deloc plăcute asupra nivelului de pregătire al militarilor.

Promovarea unor specialiști prin filieră indirectă are efecte benefice asupra acestui domeniu, dar în opinia mea, și mi-aș dori și în cea a decidenților militari, măsura cu cele mai bune repercusiuni asupra domeniului educației fizice și sportului în armată ar putea fi cea a înființării unei licențe de educație fizică militară, în cadrul unei instituții

militare de învățământ superior. Cred că cel mai potrivit loc ar fi chiar Universitatea Națională de Apărare, în cadrul căreia funcționează și Centrul de pregătire a cadrelor militare în domeniul educației fizice și sportului în armată. Formarea unui număr de specialiști în domeniu în acest fel ar putea constitui modul prin care s-ar ocupa funcțiile libere de la toate structurile, iar nivelul de pregătire al acestora ar aduce plusvaloare întregului proces de instruire a militarilor.

Pornind de la faptul că o pregătire fizică corespunzătoare asigură suportul fizic și psihic necesar celorlalte categorii de pregătire, trebuie să scot în evidență rolul deosebit al specialistului, care, prin pregătirea sa, prin programele întocmite și aplicate în procesul de instruire, reprezintă un element esențial al pregătirii și al educării militarilor.

NOTE:

1 SMG/PF – 7.1., *Regulamentul Educației Fizice Militare*, București, 2012, p. 3.

2 Andrei Ion, *Teza de doctorat, Influența educației fizice și sportului asupra capacității operaționale a structurilor militare*, UNAp „Carol I”, București 2009, p. 54.

3 SMG/PF – 7.1, *op.cit.*, p. 6.

4 *Ibidem*.

5 *Ibidem*, p. 4.

6 *Ibidem*, p. 6.

7 *Ibidem*.

8 *Ibidem*, p. 7.

BIBLIOGRAFIE

Andrei Ion, *Teza de doctorat, Influența educației fizice și sportului asupra capacității operaționale a structurilor militare*, Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, București, 2009.

SMG/PF – 7.1., *Regulamentul Educației Fizice Militare*, București, 2012.

SMG/PF – 3.8./2003 – *Instrucțiuni privind managementul activității sportive în Armata României*.

SMG 30/2016 – *Concepția de educație fizică și sport în Armata României*.